

3.1 Ką reiškia jaustis lietuviu?

1. Perskaitykite ištrauką iš straipsnio „Kudirka“ ir, remdamiesi tekstu, sukurkite plakatą, šiuolaikiškai pristatantį Vinco Kudirkos biografiją.

Vincas Kudirka (1858–1899) – prozininkas, poetas, publicistas, vertėjas, kritikas, „Varpo“ leidėjas. Vienas tautinio sąjūdžio ideologų, formavęs lietuvių visuomenę pagal europietiškojo demokratizmo principus.

Baigęs Paežerių pradinę mokyklą, mokėsi Marijampolės gimnazijoje. Iš tėvo paveldėjęs ambicingą atkaklumą, iš motinos – meninius polinkius (motina mirė sūnui einant dešimtuosius metus), brendo kaip aktyvi, kūrybinga ir valinga asmenybė, turinti aiškių socialinio lyderio bruožų. Veikiamas lenkų klasikinės literatūros pradėjo rašyti eilėraščius lenkiškai. Tėvo verčiamas, dar nebaigęs gimnazijos įstojo į Seinų kunigų seminariją, iš kurios 1879 m. pašalintas „dėl pašaukimo stokos“. Vėliau įstojo į Varšuvos universiteto Istorijos-filologijos fakultetą, tačiau po metų perėjo studijuoti medicinos, pasirinko šią profesiją, – kad galėtų pasilikti Lietuvoje.

Pradėjęs eiti „Aušrai“, Kudirka joje paskelbė savo pirmąją lietuvišką publikaciją – eiliuotą vertimą „Kodėl žydai nevalgo kiaulienos“ (1885, Nr. 6) ir atsisakė lenkiškosios kultūrinės orientacijos.

Per savo neilgą gyvenimą, iš kurio kūrybai teko tik paskutinis dešimtmetis, Kudirka paliko ryškius veiklos pėdsakus ir tapo neginčijamu tautinės kultūros herojumi.

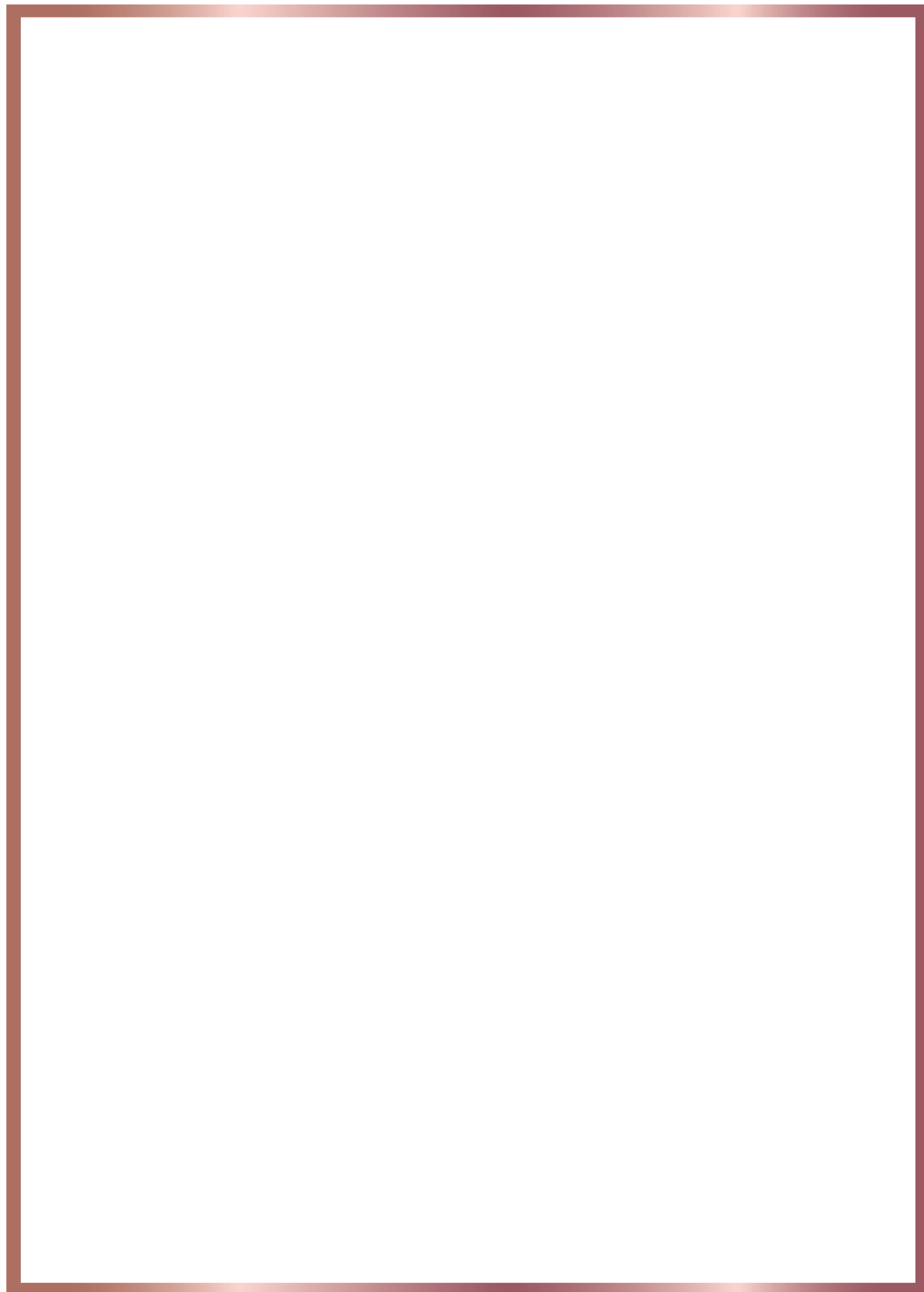
Kudirkos poetinis palikimas (rinkinys *Laisvos valandos*, 1899) tėra keliolika eilėraščių (du iš jų – folklorinės parafrazės), tačiau retorinis kryptingumas ir idėjiniai akcentai simbolizuoja visą jo gyvenimo bei darbų prasmę. Daugelis eilėraščių proginiai – „Gražu, gražiau, gražiausia“ skirtas „Lietuvos“ draugijos įkūrimui, „Labora“ parašytas universiteto baigimo proga, „Varpas“ – pirmajam žurnalo numeriui, o „Tautiška giesmė“ – „Varpo“ dešimtmečiui pažymėti.

Pagal Marijų Šidlauską „Kudirka“



3.1 Ką reiškia jaustis lietuviu?

VINCAS KUDIRKA



3.1 Ką reiškia jaustis lietuviu?

2. V. Kudirka ilgai gėdijosi kalbėti lietuviškai ir būti lietuviu. Lūžis įvyko atsivertus laikraštį „Aušra“. Rašytojas pasijuto lietuviu esąs. Paskaitę V. Kudirkos žodžius, parašykite apie lietuvybės ženklus savo namuose ir lietuvių mokykloje. Taip pat pasidalykite, kokiose veiklose, susijusiose su lietuviškumu, dalyvaujate.

Ėmiau skubiai vartyti „Aušrą“ ir... neprimenu jau visko, kas su manim paskui darėsi... Tiek pamenu, kad atsistočiau, nuleidau galvą, nedrįsdamas pakelti akių ant sienų mano kambarėlio... rodos, girdėjau Lietuvos balsą, sykiu apkaltinantį, sykiu ir atleidžiantį: „O tu, paklydėli, kur ikšiol buvai?“ Paskui pasidarė man taip graudu, kad, apsikniaubęs ant stalo, apsiverčiau. Gaila man buvo tų valandų, kurios nesugrąžintinai išbrauktos tapo iš mano gyvenimo, kaipo lietuvio, ir gėda, kad taip ilgai buvau apgailėtiniu pagedėliu... Potam pripildė mano krūtinę rami, smagi šiluma ir, rodos, naujos pajiegos pradėjo rasti... Rodos, užaugau išsyk ir ta pasaulė jau man per ankšta... Pajutau save didžiu, galingu: pasijutau lietuviu esąs...

Vincas Kudirka „Varpas“

Lietuvybės ženklai mano namuose ir lietuvių mokykloje

Veiklos, susijusios su lietuviškumu, kuriose dalyvauju

3.1 Ką reiškia jaustis lietuviu?

3. Perskaitykite V. Kudirkos eilėraštį, tapusį Lietuvos Respublikos himnu, ir atsakykite į klausimus.

Tautiška giesmė

Lietuva, tėvyne mūsų, tu didvyrių žeme,
Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia.
Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybės,
Tegul dirba ant naudos tau ir žmonių gėrybės.

Tegul saulė Lietuvoj tamsumas prašalina
Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi.
Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse,
Vardan tos Lietuvos vienybė težydi.

Vincas Kudirka



Klausimai

1. Kaip eilėraštyje pristatoma Lietuva?
2. Ką lyrinis subjektas ragina daryti Lietuvos vaikus?
3. Ar eilėraštyje išsakytos mintys šiandien vis dar aktualios? Atsakymą paaiškinkite savais žodžiais.

Atsakymai



1. _____

2. _____

3. _____